

LBRIS

We know
books

MEMORIILE
Lui
Sherlock
—**HOLMES**

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

Traducere din limba engleză de
Roxana Brînceanu

NEMIRA

CUPRINS

Stea de argint	5
Cutia de carton	31
Fața galbenă	53
Funcționarul agenției de bursă	71
Corabia <i>Gloria Scott</i>	91
Ritualul Musgrave	111
Enigma domnilor din Reigate	129
Omul diform	149
Pacientul rezident	167
Traducătorul de greacă	185
Tratatul naval	203
Ultima problemă	237

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DOYLE, ARTHUR CONAN

Memoriile lui Sherlock Holmes / Sir Arthur Conan Doyle; trad. din

lb. engleză: Roxana Brînceanu. - București: Editura Nemira, 2025

ISBN 978-606-43-2074-2

I. Brînceanu, Roxana (trad.)

821.111

Sir Arthur Conan Doyle

THE MEMOIRS OF SHERLOCK HOLMES

Copyright © Nemira, 2025, pentru prezenta ediție în limba română

NEMIRA FICTION este o colecție a Editurii **NEMIRA**.

Tiparul a fost executat de tipografia MONITORUL OFICIAL R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-2074-2

STEA DE ARGINT

— Watson, mi-e teamă că va trebui să plec, a spus Holmes într-o dimineată, în timp ce ne așezam la micul-dejun.

— Să pleci! Unde?

— În Dartmoor, la King's Pyland.

Nu mă surprindea. De fapt, singura mea mirare era doar că nu se amestecase până atunci în acest caz extraordinar, unicul subiect de discuție de-a lungul și de-a latul Angliei. Prietenul meu se plimbase prin cameră o zi întreagă, cu capul în piept și încruntat, umplându-și și reumplându-și pipa cu tutun din cel mai tare, indiferent la orice întrebare sau remarcă de-ale mele. Promise de la vânzătorul de ziare cele mai recente ediții ale gazetelor, pe care doar le răsfoia și le arunca într-un colț. Cu toată tăcerea lui, știam foarte bine ce-l frământă. O singură problemă aflată în atenția publicului la acea vreme îi putea pune la încercare capacitatea de analiză: ciudata dispariție a calului favorit în cursa pentru Cupa Wessex și tragicaucidere a antrenorului acestuia. Prin urmare, când Holmes și-a anunțat brusc intenția de a pleca spre locul unde se petrecuse drama, s-a întâmplat exact ceea ce așteptasem și sperasem să se întâmple.

— Aș fi foarte bucuros să te însoțesc, dacă nu cumva crezi că-ți voi sta în cale, i-am spus.

— Dragul meu Watson, mi-ai face o mare favoare venind cu mine. Și consider că nu-ți vei irosi timpul, întrucât sunt anumite aspecte ale acestui caz care promit să-l facă absolut unic. Cred că avem suficient timp

LRPIS | We know books

să prindem trenul în gara Paddington, iar pe drum îți voi expune mai pe larg despre ce e vorba. Mi-ai face un mare serviciu dacă ai lua cu tine și excelentul tău binoclu.

Și iată cum, o oră și ceva mai târziu, mă aflu într-un compartiment de clasa întâi, în drum spre Exeter, în timp ce Sherlock Holmes, cu privirea lui ageră și plină de nerăbdare, încadrată de șapca de voiaj cu apărătoare pentru urechi, se cufunda cu repeziciune în lectura unui teanc de ziare noi pe care și le cumpărase la Paddington. Trecuserăm de mult de Reading, când a aruncat sub banchetă ultimul ziar și mi-a întins tabachera.

— Mergem destul de repede, a zis el, uitându-se mai întâi pe fereastră, apoi la ceas. În momentul de față avem o viteză de optzeci și șase kilometri pe oră.

— N-am văzut stâlpii care marchează jumătățile de kilometru.

— Nici eu, dar stâlpii de telegraf de pe linia asta se află la o distanță de cincizeci și cinci de metri, deci calculul e simplu. Presupun că te-ai informat în legătură cu uciderea lui John Straker și dispariția lui Stea de Argint.

— Am văzut ce scriu ziarele *The Telegraph* și *The Chronicle*.

— E unul dintre acele cazuri în care arta detectivului ar trebui să fie folosită mai degrabă pentru a cerne detaliile decât pentru a aduna noi dovezi. Tragedia a fost atât de neobișnuită, de completă și de o importanță atât de mare din punct de vedere personal pentru atâția oameni, încât suferim de un exces de sugestii, presupuneri și ipoteze. Partea cea mai grea este să desprinzi faptele – faptele clare, incontestabile – de înfrumusețările aduse de teoreticieni și ziariști. Apoi, după ce am stabilit această bază temeinică, e de datoria noastră să vedem ce concluzii se pot trage și care sunt punctele importante în jurul cărora se învârtă întregul mister. Marți seara am primit telegrame atât de la colonelul Ross, proprietarul calului, cât și de la inspectorul Gregory, cel care investighează cazul, solicitându-mi-se colaborarea.

— Marți seara! am exclamat. Și azi e joi dimineață! De ce nu te-ai dus ieri acolo?

— Pentru că am făcut o greșală, dragul meu Watson, o greșală pe care mă tem că o comit mai des decât ar crede cei care mă cunosc doar prin intermediul memoriilor scrise de tine. Cert este că nu mi se părea

posibil ca un cal din Anglia de acest calibru să rămână ascuns prea multă vreme, mai ales într-un loc atât de puțin populat ca nordul ținutului Dartmoor. Ieri așteptam din oră în oră să aud că a fost găsit și că cel care l-a răpit este ucigașul lui John Straker. Dar când am văzut că a mai trecut o dimineață și, în afară de arestarea tânărului Fitzroy Simpson, nu s-a făcut nimic, mi-am dat seama că e timpul să trec la treabă. Totuși, am impresia că, într-un fel, ziua de ieri n-a fost în zadar.

— Asta înseamnă că ți-ai format o teorie?

— Cel puțin am adunat faptele esențiale ale acestui caz. Am să ți le enumăr, căci nimic nu limpezește un caz mai bine decât expunerea lui în fața unei alte persoane; oricum, nu mă pot aștepta la o colaborare din partea ta fără să-ți arăt locul din care plecăm.

M-am rezemat pe perne, pufăind din trabuc, în timp ce Holmes, aplecându-se înainte și marcând punctele problemei în palmă, cu arătătorul său lung și subțire, mi-a făcut o schiță a evenimentelor care dusese la călătoria noastră.

— Stea de Argint, a zis el, se trage din armăsarul Isonomy și deține un palmares la fel de strălucitor ca celebrul său strămoș. Acum are cinci ani și, rând pe rând, i-a adus colonelului Ross, norocosul lui proprietar, toate premiile puse în joc la cursele de cai. Până în momentul catastrofei era favoritul principal în cursa pentru Cupa Wessex, pariurile fiind de trei la unu în favoarea lui. Oricum, el a fost întotdeauna favoritul numărul unu în rândul iubitorilor de curse și nu i-a dezamăgit niciodată, astfel că s-au pariat pe el sume enorme, chiar și la aceste șanse. Este evident deci că mulți oameni aveau un mare interes să-l împiedice pe Stea de Argint să fie prezent la startul cursei de marșea viitoare.

Bineînțeles, acest lucru a fost conștientizat și la King's Pyland, unde se află grajdurile de antrenament ale colonelului. S-au luat toate precauțiile pentru a se asigura paza favoritului. Antrenorul, John Straker, era un fost jocheu care a concurat în culorile colonelului Ross înainte de a se îngrășa și de a depăși greutatea admisă. El l-a slujit pe colonel cinci ani ca jocheu și șapte ani ca antrenor și întotdeauna s-a dovedit a fi un slujitor zelos și cinstit. Avea în subordine trei băieți, întrucât grajdul era destul de mic, cu doar patru cai. În fiecare noapte, unul dintre acești băieți stătea de veghe în grajd, în timp ce ceilalți dormeau în pod. Toți trei aveau caractere ireproșabile. John Straker, fiind însurat,

locuia într-o vilă mică, situată la vreo două sute de metri de grajduri. Nu avea copii, doar o servitoare, și avea o situație materială destul de bună. Împrejurimile sunt pustii, dar, la mai puțin de un kilometru spre nord, se află un grup de vile construite de un antreprenor din Tavistock în folosul bolnavilor și al celor care doresc să se bucure de aerul curat din Dartmoor. Orașul Tavistock e situat la trei kilometri spre vest, iar dincolo de câmpia necultivată, tot la vreo trei kilometri depărtare, se află cea mai mare bază de antrenament din Capleton, care-i aparține lordului Backwater și care este condusă de Silas Brown. În rest, câmpia e complet pustie, locuită doar de câțiva țigani nomazi. Aceasta era situația lunea trecută, când s-a produs catastrofa.

În seara aceea, caili fuseseră antrenați și adăpați ca de obicei, iar grajdurile au fost închise la ora nouă. Doi dintre băieții s-au dus acasă la antrenor și au luat cina în bucătărie, în timp ce al treilea, Ned Hunter, a rămas de pază. La câteva minute după ora nouă, servitoarea, Edith Baxter, a venit la grajduri și i-a dus acestuia cina, constând în mâncare de berbec cu sos curry. Nu i-a dus nimic de băut, deoarece grajdurile aveau apă curentă și exista regula ca băiatul de serviciu să nu bea nimic altceva. Servitoarea avea cu ea un felinar, întrucât era foarte întuneric, iar poteca trecea prin câmpul deschis.

Edith Baxter se afla la o distanță de treizeci de metri de grajduri, când un bărbat a apărut din întuneric și i-a strigat să se oprească. În clipa în care a pășit în cercul de lumină palidă al felinarului, fata a văzut că era un bărbat cu înfățișare distinsă, îmbrăcat într-un costum din tweed de culoare gri, cu o șapcă din postav pe cap. Purta ghetre și avea un baston greu cu măciulie. Dar ceea ce a impresionat-o cel mai mult pe fată a fost paloarea accentuată a feței și nervozitatea purtării sale. În privința vârstei, după părerea ei, omul avea peste treizeci de ani.

— Îmi poți spune unde mă aflu? a întrebat-o el. Aproape că mă hotărâsem să dorm sub cerul liber, când am văzut lumina felinarului duminică.

— Sunteți în preajma grajdurilor de la King's Pyland, a răspuns ea.

— O, nu mai spune! Ce noroc am! a exclamat bărbatul. Din câte știu, un grăjdar doarme acolo singur în fiecare seară. Probabil că asta e cina pe care i-o duci. Sunt sigur că nu ești prea mândră pentru a câștiga niște bani ca să-ți cumperi o rochie nouă, nu-i așa?

A scos din buzunarul vestei o bucată de hârtie împăturită, zicând:

— Ai grijă să-i dai asta băiatului diseară și vei avea cea mai frumoasă rochie pe care ți-ai putea-o cumpăra.

Servitoarea s-a speriat de seriozitatea vorbelor lui și a luat-o la fugă pe lângă el, până la fereastra prin care obișnuia să-i dea grăjdarului mâncarea. Fereastra era deja deschisă, iar Hunter era așezat la măsuta dinăuntru. Fata tocmai începuse să-i povestească ce se întâmplase, când străinul s-a apropiat din nou.

— Bună seara, a spus el, uitându-se pe fereastră. Aș vrea să stau de vorbă cu dumneata.

Fata a jurat că, în timp ce bărbatul vorbea, a observat în mâna lui colțul micului pachet de hârtie.

— Dar ce treabă aveți aici? a întrebat băiatul.

— Genul de treabă care ar putea să-ți umple buzunarele, a răspuns celălalt. Ai doi cai înscriși în cursa pentru Cupa Wessex: Stea de Argint și Bayard. Vinde-mi și mie un pont bun și n-o să-ți pară rău. E adevărat că Bayard l-ar bate pe celălalt chiar și cu un dezavantaj de o sută de metri? Și că cei de aici au pariat pe el?

— Aha! Deci dumneata ești unul din spionii ăia blestemați! a strigat băiatul. Las' că-ți arăt eu cum îi tratăm pe ăștia la King's Pyland!

A sărit și a traversat în fugă grajdul ca să dezlege câinele. Fata a fugit spre casă, dar în timp ce fugea s-a uitat înapoi și l-a văzut pe străin aplecându-se înauntru pe fereastră. Puțin mai târziu însă, când Hunter s-a repezit afară cu câinele, necunoscutul dispăruse și, cu toate că băiatul a alergat în jurul tuturor clădirilor, nu a reușit să-i mai dea de urmă.

— O clipă! l-am întrerupt eu. Când a fugit cu câinele afară, grăjdarul a lăsat cumva ușa descuiată în urma lui?

— Excelent, Watson, excelent! a murmurat prietenul meu. Importanța acestui lucru m-a izbit atât de puternic, încât ieri am trimis special o telegramă la Dartmoor ca să lămuresc problema. Băiatul a încuriat ușa înainte să plece. În plus, fereastra era prea îngustă ca să poată trece un om prin ea. Hunter a așteptat până s-au întors colegii lui și atunci i-a trimis vorbă antrenorului despre ceea ce se întâmplase. Straker s-a tulburat auzind relatarea, deși se pare că nu și-a dat seama de adevărata ei însemnătate. Era totuși vag neliniștit, iar când doamna Straker s-a trezit pe la unu noaptea, l-a văzut îmbrăcându-se. Ca răspuns la întrebările ei, el a zis că nu poate dormi, că e neliniștit din cauza cailor

și că intenționează să se ducă până la grajduri să vadă dacă totul e în ordine. Soția lui l-a implorat să stea acasă, mai ales că auzea ploaia bătând în geam, dar, în ciuda rugămintilor ei, el și-a pus impermeabilul și a ieșit. La șapte dimineața, doamna Straker s-a trezit și a constatat că soțul ei nu se întorsese încă. S-a îmbrăcat în grabă, a chemat servitoarea și s-a îndreptat către grajduri. Ușa era deschisă; înăuntru, ghemuit pe un scaun se afla Hunter, căzut într-o stare profundă de toropeală, boxa favoritului era goală și nici urmă de antrenor. Cei doi băieți care dormiseră în podul cu fân de deasupra camerei cu harnașamente au fost treziți în grabă. Nu auziseră nimic în timpul nopții, fiindcă amândoi aveau un somn greu. Era evident că Hunter se afla sub influența unui drog puternic; întrucât nu se putea scoate nimic coerent de la el, a fost lăsat să doarmă până și-a revenit, timp în care cei doi băieți și cele două femei au fugit în căutarea celor dispăruți. Încă mai sperau că antrenorul, din cine știe ce motiv, scosese calul la o plimbare cu noaptea-n cap; urcând însă pe movila din apropierea casei, de unde se vedea toată câmpia din jur, nu numai că n-au găsit nicio urmă a favoritului dispărut, dar au zărit ceva ce îi avertiza că se aflau în fața unei tragedii. La vreo jumătate de kilometru de grajduri, pelerina lui John Straker fâlfâia, agățată într-un tufiș de grozamă. Imediat în spate, terenul se lăsa, formând o groapă, iar pe fundul acesteia a fost descoperit cadavrul nefericitului antrenor. Capul îi fusese sfărâmat de o lovitură barbară, aplicată cu un obiect greu, și mai avea o rană pe coapsă, o tăietură lungă și dreaptă, făcută evident cu un instrument foarte ascuțit. Cu toate astea, era clar că Straker se apăruse cu dârzenie împotriva atacatorilor săi, pentru că în mâna dreaptă ținea un cuțițaș plin până la plăsele de sânge închegat, în timp ce în stânga strângea o cravată din mătase roșu cu negru, pe care servitoarea a recunoscut-o ca fiind cea purtată cu o seară înainte de necunoscutul care apăruse la grajduri. Când și-a revenit din toropeală, Hunter a fost și el aproape sigur că străinul era posesorul cravatei. De asemenea, a fost la fel de convins că același străin îi otrăvise mâncarea de berbec, în timp ce stătea la fereastră, lăsând astfel grajdurile fără paznic. În ceea ce privește calul dispărut, în noroiul de pe fundul gropii fatale erau destule urme care dovedeau că acesta fusese acolo în momentul luptei. Dar, din dimineața aceea, calul n-a mai fost văzut și, cu toate că s-a oferit

o recompensă substanțială și toți țiganii din Dartmoor sunt cu ochii în patru, nu s-a primit nicio veste despre el. În sfârșit, analiza a arătat că resturile de la cina grăjdarului conțin o cantitate apreciabilă de praf de opiu, în timp ce oamenii din casă au mâncat în acea seară din aceeași mâncare fără să pătească nimic. Acestea sunt faptele principale ale cazului, prezentate fără presupuneri și cât mai curat posibil. Acum voi recapitula ceea ce a făcut poliția în această chestiune. Inspectorul Gregory, căruia i s-a încredințat cazul, e un polițist extrem de competent. Dacă ar fi înzestrat și cu imaginație, ar putea ajunge departe în meseria lui. De-ndată ce a sosit la fața locului, l-a găsit și l-a arestat imediat pe bărbatul asupra căruia planau în mod firesc suspiciunile. N-a fost o afacere prea grea, pentru că acesta era bine-cunoscut prin împrejurimi. Se pare că numele lui e Fitzroy Simpson. E un om de familie foarte bună și cu o educație aleasă, care și-a risipit averea la cursele de cai și acum trăiește din ce câștigă ca agent de pariuri discret în cluburile sportive din Londra. Din registrul lui reiese că pariuri în valoare de cinci mii de lire fuseseră înregistrate împotriva favoritului. La arestarea sa, el a declarat de bunăvoie că venise în Dartmoor sperând să capete informații despre caii de la King's Pyland, precum și despre Desborough, al doilea favorit, aflat în grija lui Silas Brown la grajdurile Capleton. Nu a încercat să nege că s-a comportat în seara aceea așa cum spuseseră martorii, dar a declarat că nu avea niciun plan diabolic, ci pur și simplu dorea să obțină informații direct de la sursă. Când i s-a arătat cravata a pălit și a fost complet incapabil să justifice prezența ei în mâna celui ucis. Hainele sale ude dovedeau că fusese afară în timpul furtunii din noaptea precedentă, iar bastonul lui cu cap de plumb putea fi foarte bine arma care, prin lovituri repetate, a provocat rănile îngrozitoare în urma cărora murise antrenorul. Pe de altă parte, Simpson nu avea niciun fel de rană, în timp ce cuțitul lui Straker arăta că cel puțin unul dintre atacatorii săi fusese atins. Pe scurt, astea sunt faptele, dragă Watson, și ți-aș fi profund îndatorat dacă ai putea să aduci puțină lumină în acest caz.

Ascultasem cu cel mai mare interes relatarea pe care mi-o făcuse Holmes, cu claritatea lui caracteristică. Deși majoritatea faptelor îmi erau cunoscute, nu apreciasem îndeajuns importanța lor relativă și nici legătura dintre ele.

— Nu ar fi oare posibil, am sugerat eu, ca tăietura de pe coapsa lui Straker să fi fost cauzată de propriul cuțit în cursul zbaterilor convulsive care urmează oricărei răni la creier?

— E mai mult decât posibil, e chiar probabil, mi-a răspuns Holmes. În acest caz, unul dintre punctele principale în favoarea acuzatului dispăre.

— Și totuși, nici acum nu înțeleg care este teoria poliției.

— Mă tem că, orice teorie am construi, vor exista obiecții serioase, a răspuns prietenul meu. După părerea mea, poliția își închipuie că acest Fitzroy Simpson, după ce l-a drogat pe băiat și după ce a obținut cumva o copie a cheii, a deschis ușa de la grajd și a scos calul afară, aparent cu intenția de a-l răpi. Căpăstrul calului lipsește, deci se poate să i-l fi pus Simpson. Apoi, lăsând ușa deschisă în urma lui, a plecat cu calul pe câmp, unde s-a întâlnit sau a fost ajuns din urmă de antrenor. Bineînțeles că a izbucnit un scandal între ei. Simpson i-a zdrobit creierii antrenorului cu bastonul său greu, fără să fie rănit de cuțitașul folosit de Straker ca să se apere, apoi hoțul a dus calul într-o ascunzătoare sau poate că acesta a fugit în timpul luptei, iar acum rătăcește pe undeva prin câmpie. Cam așa se prezintă cazul în concepția poliției și, oricât de improbabil ar fi, orice altă explicație este și mai improbabilă. Oricum, voi verifica repede teoria asta de îndată ce voi fi la fața locului, dar până atunci nu prea văd cum am putea avansa mai mult de-atât în această problemă.

Era deja seară când am ajuns în micul oraș Tavistock, situat, precum partea bombată a unui scut, în mijlocul cercului uriaș al ținutului Dartmoor. La gară ne așteptau doi domni, unul înalt, blond, cu părul ca o coamă de leu, cu barbă și ochi de un albastru-deschis ciudat de pătrunzători, celălalt scund și vioi, foarte elegant și spilcuit, purtând redingotă și ghetre, cu favoriți tunși scurt, bine îngrijiți și cu monoclu. Acesta era colonelul Ross, bine-cunoscutul amator de sport, celălalt era inspectorul Gregory, un om a cărui faimă creștea cu repeziciune în cadrul departamentului de detectivi al poliției engleze.

— Sunt încântat că ați venit, domnule Holmes, a zis colonelul. Domnul inspector aici de față a făcut tot ce se putea imagina, dar eu nu vreau să scap nicio posibilitate de a-l răzbuna pe bietul Straker și de a-mi recupera calul.

— A mai intervenit ceva nou? a întrebat Holmes.

— Cu regret trebuie să spun că am făcut prea puține progrese, a răspuns inspectorul. Afară ne așteaptă o trăsură și întrucât sunt sigur că doriți să vedeți locul faptei înainte să cadă întunericul, putem să discutăm pe drum.

Un minut mai târziu eram cu toții instalați într-un landou confortabil care trecea zornăind prin straniul și vechiul Devonshire. Inspectorul Gregory, excesiv de preocupat de cazul său, începu să toarne observații, iar Holmes îl întrerupea doar din când în când cu o întrebare sau cu o interjecție. Colonelul Ross se lăsă pe spate, cu mâinile încrucișate și cu pălăria pe ochi, în timp ce eu ascultam cu interes dialogul celor doi detectivi. Gregory își formula teoria, care era aproape identică cu cea pe care o prevăzuse Holmes în tren.

— Lațul e destul de strâns în jurul lui Fitzroy Simpson, a remarcat inspectorul, și eu, personal, cred că el e omul nostru. În același timp, recunosc că dovezile sunt pur circumstanțiale și că ar putea interveni ceva nou care să răstoarne situația.

— Cum rămâne cu cuțitul lui Straker?

— Am ajuns la concluzia că s-a rănit singur când a căzut.

— Prietenul meu, doctorul Watson, mi-a sugerat același lucru când veneam încoace. Dacă este adevărat, nu e deloc în favoarea acestui Simpson.

— Cu siguranță. El nu are nici cuțit și nici vreo urmă de rană. Dovezile împotriva lui sunt fără îndoială foarte puternice. Avea mare interes să dispară favoritul. E bănuț că l-a drogat pe grăjdar; a fost cu certitudine afară în timpul furtunii, era înarmat cu un baston greu, iar cravata lui a fost găsită în mâna mortului. Cred că avem suficiente probe pentru a ne prezenta în fața unui juriu.

Holmes a clătinat din cap.

— Un avocat deștept ar face praf toată teoria, a zis el. De ce ar fi luat Simpson calul din grajd? Dacă voia să-l rănească, de ce n-ar fi făcut-o chiar acolo? S-a găsit asupra lui o copie după cheia de la ușa grajdului? Ce farmacist i-a vândut praful de opiu? Și, mai ales, unde ar fi putut el, care e un străin în ținut, să ascundă un cal, și încă un cal așa faimos? Care este explicația lui în legătură cu hârtia pe care dorea ca servitoarea să i-o dea grăjdarului?

— El zice că era o bancnotă de zece lire. Într-adevăr, s-a găsit o astfel de bancnotă în punga lui. Dar celelalte obstacole nu sunt atât de formidabile pe cât par. Simpson nu e complet străin de aceste meleaguri. A locuit de două ori la Tavistock în timpul verii. Opiul a fost probabil adus de la Londra. Cheia de care s-a servit putea fi aruncată ulterior. Calul poate fi pe fundul vreunei gropi sau mine părăsite din câmpie.

— Ce are de spus în legătură cu cravata?

— Recunoaște că e a lui și declară că a pierdut-o. Dar a apărut un element nou în acest caz, care poate explica de ce a scos calul din grajd.

Holmes a ciulit urechile.

— Am găsit urme care arată că o șatră de țigani s-a stabilit luni seara la o distanță de un kilometru și jumătate de locul unde a avut loc crima. Marți nu mai erau acolo. Acum, presupunând că a existat o înțelegere între Simpson și acești țigani, nu e oare posibil ca el să fi dus calul la ei atunci când a fost ajuns din urmă, și nu e posibil ca ei să se afle în posesia lui acum?

— Este, cu siguranță, posibil.

— În prezent, câmpia este cercetată în căutarea acestor țigani. Am examinat, de asemenea, fiecare grajd și dependență din Tavistock, pe o rază de șaisprezece kilometri.

— Din câte știi, mai există un alt grajd în apropiere.

— Da, și acesta este un factor pe care, desigur, nu trebuie să-l neglijam. Deoarece Desborough, calul lor, era al doilea pe lista de pariuri, proprietarul avea interes să dispară favoritul. Se știe că Silas Brown, antrenorul, a pariat mulți bani cu ocazia cursei și nu era deloc prieten cu bietul Straker. Cu toate astea, am cercetat grajdurile și nu am găsit nimic care să aibă legătură cu cazul.

— Și nimic care să-l lege pe Simpson de interesele grajdurilor Capleton?

— Absolut nimic.

Holmes s-a rezemat de pernele trăsुरii, iar conversația a încetat. Câteva minute mai târziu, vizitiul a oprit în fața unei vilișoare drăguțe de la marginea drumului, construită din cărămidă roșie și cu streșini proeminente. Ceva mai departe, dincolo de peluză, era o clădire lungă, cu țigle cenușii. Valurile joase ale câmpiei, căreia ferigile veștejite îi dădeau culoarea bronzului, se întindeau în toate direcțiile până la orizont, întrerupte doar de turllele din Tavistock și de un grup de case aflate

departe spre vest, grajdurile Capleton. Am coborât cu toții în grabă, în afară de Holmes, care continua să stea rezemat, cu ochii ațintiți în zare, complet pierdut în gânduri. S-a ridicat abia când i-am atins brațul, tresărind violent, și s-a dat jos din trăsura.

— Mă scuzați, a zis el, întorcându-se spre colonelul Ross, care îl privea surprins. Visam cu ochii deschiși.

Strălucirea ochilor și agitația stăpânită din comportamentul lui m-au convins, obișnuit fiind cu felul său de a fi, că găsise un indiciu, deși nu-mi puteam imagina unde.

— Poate ați prefera să mergeți de îndată la locul crimei, domnule Holmes? a propus Gregory.

— Mai degrabă aș vrea să rămân puțin aici și să lămuresc două sau trei probleme de detaliu. Presupun că Straker a fost adus aici?

— Da, e sus. Ancheta va avea loc mâine.

— Era de mulți ani în slujba dumneavoastră, domnule colonel?

— Am fost mereu foarte mulțumit de serviciile lui.

— Domnule inspector, presupun că ați făcut un inventar al lucrurilor aflate în buzunarul lui în momentul în care a murit?

— Toate aceste obiecte se află în sufragerie, dacă doriți să le vedeți.

— Mi-ar face mare plăcere.

Am intrat cu toții în camera din față și ne-am așezat în jurul mesei din mijloc, iar inspectorul a descuiat o cutie pătrată din metal, așternând în fața noastră o grămăjoară de lucruri. Erau acolo o cutie de chibrituri, o lumânare mică din seu, o pipă marca A.D.P. din lemn de măceș, o pungă din piele de focă ce conținea tutun de pipă Cavendish, un ceas din argint cu lanț din aur, cinci monede din aur de o liră, o cutie de aluminiu pentru creioane, câteva hârtii și un cuțit cu mâner din fildes, cu o lamă rigidă, dar foarte fină, marca Weiss & Comp., Londra.

— Cuțitul acesta e foarte bizar, a observat Holmes, ridicându-l și examinându-l minuțios. Întrucât are pete de sânge pe el, bănuiesc că este cel care a fost găsit în mâna mortului. Watson, acest cuțit e cu siguranță din domeniul tău, nu-i așa?

— E un bisturiu ce se folosește la operațiile de cataractă, am răspuns.

— Așa mă gândeam și eu. O lamă delicată destinată unor operații delicate. E ciudat ca un om să ia cu el un astfel de obiect într-o expediție dură, mai ales că nu se poate închide când îl pui în buzunar.

— Vârful era protejat de un disc din plută, pe care l-am găsit lângă cadavru, a spus inspectorul. Soția lui ne-a spus că văzuse de câteva zile acest cuțit pe masa de toaletă și că bărbatul ei îl luase înainte să iasă din cameră. Era o armă destul de modestă, dar probabil alta mai bună nu găsisese în momentul respectiv.

— E foarte posibil. Și aceste hârtii?

— Trei dintre ele sunt facturi primite de la negustorii de fân. Una este o scrisoare cu instrucțiuni de la colonelul Ross, iar alta este o notă de plată de la o modistă de pe Bond Street, doamna Lesurier, adresată domnului William Derbyshire, pentru suma de treizeci și șapte de lire și cincisprezece șilingi. Doamna Straker ne-a spus că Derbyshire este un prieten de-ai soțului ei și că, uneori, scrisorile acestuia erau trimise aici.

— Doamna Derbyshire are gusturi destul de costisitoare, a remarcat Holmes, aruncând o privire la nota de plată. Douăzeci și două de guinee este un preț cam mare pentru o singură ținută. Totuși, cred că nu mai e nimic de aflat aici, așa că putem merge la locul crimei.

În timp ce ieșeam din salon, o femeie care așteptase pe coridor a făcut un pas în față și l-a apucat de mânecă pe inspector. Avea o față obosită, slabă și plină de nerăbdare, pe care o tragedie recentă își lăsase amprenta.

— L-ați prins? L-ați găsit? a găfăit ea.

— Nu, doamnă Straker, dar domnul Holmes, aici de față, a venit de la Londra ca să ne ajute și vom face tot posibilul.

— Sunt sigur că ne-am întâlnit la Plymouth, la un picnic, în urmă cu ceva vreme, nu-i așa, doamnă Straker? a întrebat Holmes.

— Nu, domnule, vă înșelați.

— Vai de mine! Aș fi putut să jur că-i așa. Aveați un taior din mătașe gri-deschis, ornat cu pene de struț.

— N-am avut niciodată o astfel de ținută, domnule, a răspuns ea.

— A, atunci s-a lămurit chestiunea, a spus Holmes și, scuzându-se, a ieșit pe urmele inspectorului.

O scurtă plimbare pe câmp ne-a condus în scurt timp la groapa unde fusese găsit cadavru. Pe margine se afla tufișul în care se agățase haina.

— Din câte am înțeles, n-a bătut vântul în noaptea aceea, a zis Holmes.

— Deloc, dar a plouat cu găleata.

— În acest caz, pelerina n-a fost aruncată de vânt pe tufiș, ci a fost pusă acolo.

— Da, era întinsă peste el.

— Interesant. Văd că pe pământ sunt multe urme de pași. Cu siguranță au călcat mulți pe aici de luni seara și până acum.

— Am avut grijă să punem o rogojină aici, într-o parte, și am stat cu toții pe ea.

— Excelent.

— În sacul acesta am pus una dintre cizmele pe care le purta Straker, unul dintre pantofii lui Fitzroy Simpson, precum și o potcoavă a lui Stea de Argint.

— Dragul meu inspector, îmi depășiți toate așteptările!

Holmes a luat sacul și, coborând în groapă, a împins rogojina mai spre centru. Apoi, întins pe burtă și cu bărbia sprijinită în mâini, a cercetat amănunțit noroiul plin de urme din fața lui.

— Hei! a strigat el deodată. Ce-i asta?

Era un chibrit cu ceară, pe jumătate ars, acoperit de atât de mult noroi, încât părea mai degrabă o așchie de lemn.

— Nu-mi dau seama cum de nu l-am văzut, a zis inspectorul cu o expresie de iritare pe chip.

— Era invizibil, fiind îngropat în noroi. Eu l-am văzut doar pentru că îl căutam.

— Cum? Vă așteptați să-l găsiți?

— Nu mi s-a părut exclus.

Holmes a scos ghetele din sac și a comparat urmele lăsate de fiecare dintre ele cu cele de pe pământ. Apoi s-a cățarat până la marginea gropii și a început să se târască printre ferigi și tufișuri.

— Mă tem că nu mai sunt alte urme, a zis inspectorul. Am examinat zona cu mare atenție, pe o rază de o sută de metri.

— Chiar așa! a exclamat Holmes, ridicându-se. Nu voi fi atât de impertinent încât să fac același lucru, după cele ce mi-ați spus. Dar aș dori să fac o mică plimbare prin împrejurimi înainte să se lase întunericul, astfel ca mâine să mă aflu pe teren cunoscut, și cred că voi lua și potcoava asta cu mine, ca să-mi poarte noroc.

Colonelul Ross, care se arătase oarecum nerăbdător față de metoda calmă și sistematică de lucru a prietenului meu, s-a uitat la ceas.